

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

Рег. №...../

ДО
Г-Н КРУМ ЗАРКОВ
МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО

ДОКЛАД
от
ЮЛИЯ КОВАЧЕВА – ЗАМЕСТИК-МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО

ОТНОСНО: *Проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № Н-3 от 2020 г. за воденето, съхраняването и достъпа до Централния регистър на особените залози*

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР,

Предлагам на Вашето внимание проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № Н-3 от 2020 г. за воденето, съхраняването и достъпа до Централния регистър на особените залози, със следните мотиви:

1. Причини, които налагат приемането на предложения проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № Н-3 от 2020 г. за воденето, съхраняването и достъпа до Централния регистър на особените залози.

С поредица от изменения и допълнения на Закона за особените залози (ЗОЗ) е предвидено Централният регистър на особените залози (ЦРОЗ) да се води от Агенцията по вписванията към министъра на правосъдието.

С тази реформа нормативно се обезпечава както цялостната електронизация на регистъра на особените залози с цел предоставяне на електронни услуги в съответствие с изискванията на Закона за електронното управление и превръщането на регистъра в публично достъпна база данни за вписаните обстоятелства по Закона за особените залози, така и преминаването на дейността на съществуващата като самостоятелно

юридическо лице към министъра на правосъдието администрация на Централния регистър на особените залози към Агенцията по вписванията.

Предприети са действия за реализирането на съвременна информационна система, която да отговори на изискванията, поставени от предстоящата административна реформа.

В процеса на разработване на информационната система на ЦРОЗ при правния анализ са установени празноти и несъответствия в действащата Наредба № Н-3 от 2020 г. за воденето, съхраняването и достъпа до Централния регистър на особените залози, които могат да бъдат преодолені чрез съответни изменения и допълнения в нея, а именно:

- липсват разпоредби относно защитата на личните данни в ЦРОЗ;
- липсата на яснота относно допълнителните проверки, които следва да се извършват от длъжностните лица по вписванията по подаваните заявления и документите към тях;
- липсва уредба относно предоставяне на възможност за поправяне на пропуски от страна на заявителите чрез даване на указания от длъжностните лица по вписванията в производствата по вписване, заличаване или обявяване в ЦРОЗ;
- необходимост от привеждане на подзаконовата нормативна уредба по приложение на ЗОЗ в съответствие с влезлите в сила през 2022 г. разпоредби на Закон за покритите облигации;
- необходимост от създаване на допълнителна уредба относно прехвърляне на данни от досегашната информационна система - ИС „РОЗА“, в информационната система на ЦРОЗ и въвеждане на уредба за интеграция между информационната система „Събиране“ на Национална агенция за приходите (НАП) и информационната система на ЦРОЗ.

С оглед защитата на личните данни в ЦРОЗ е необходимо да се предвиди регистриран достъп до делото на залогодателя, в което се прилагат заявленията, документите, удостоверяващи вписаните обстоятелства, обявените актове, постановените откази и други документи, които могат да съдържат и лични данни. Достъпът може да бъде предоставен в териториалните звена на агенцията след представяне на искане и документ за самоличност. Лицето, поискало достъп по електронен път, следва да се идентифицира чрез електронен подпис или чрез цифров сертификат, издаден от агенцията. По този начин ще се осигури техническа защита на оповестените в регистъра лични данни чрез проследяване на потребителите на информация от Централния регистър на особените залози в случаите на констатирана злоупотреба с тези данни.

За осигуряване на допълнителна защита на личните данни следва да се предвиди заявителят да представя и преписи от актовете, подлежащи на обявяване в Централния регистър на особените залози, в които личните данни, освен тези, които се изискват по закон, са заличени.

С оглед защита на личните данни е необходимо да се премахне възможността за идентификация с ЕГН на залогодателя, по чиято партия се заявяват за вписване обстоятелствата. В тази връзка се налага да се промени разпоредбата на чл. 75, ал. 4, като

се предвиди възможност за служебно генериране на уникален идентификатор за физическите лица, които не са регистрирани в търговския регистър, регистъра на юридическите лица с нестопанска цел и в регистър БУЛСТАТ.

С цел по-добра прегледност и улеснение на потребителите следва да бъдат въведени в Наредбата приложения – образци на заявления, в които да е видна структурата на всяко едно заявление, съобразно подлежащите на вписване обстоятелства или обявяване на актове, които да включват съответните полета, обединени в раздели и групи.

С оглед разпоредбата на чл. 30, ал. 2 ЗОЗ следва да се предвидят нови полета в образците на заявления и в структурата на информационната система, в които да се въвежда обстоятелствата относно подновяване вписването на запор.

Наред с посочените в действащата наредба видове заявления е необходимо да се предвидят още два вида – „Заявление за изпълнение на указания“ и „Допълнително заявление“.

Заявлението за изпълнение на указания е свързано с въвеждане на възможността за даване на указания на заявителя за отстраняване на допуснати нередовности при подаване на съответното заявление. Длъжностното лице по вписванията ще дава указания за отстраняване на нередовностите, когато не са приложени всички документи, които се изискват по закон; когато са представени документи с нотариално удостоверение подпис или с нотариално удостоверение подпис и съдържание, които не са въведени в базата данни на Информационната система по чл. 28б от Закона за нотариусите и нотариалната дейност или представените документи не съответстват на въведените данни в Информационната система; когато са представени документи, в които е налице несъответствие с данните за гражданска регистрация на лицата в Национална база данни „Население“, с данните в търговския регистър, регистъра на юридическите лица с нестопанска цел и регистър БУЛСТАТ; или когато не е платена дължимата държавна такса.

Като превенция срещу съставяне на неистински документи – практика, която бе установена при търговската регистрация, се въвежда задължение на длъжностните лица по вписванията в Агенцията по вписванията да правят проверка за наличие на документи с нотариално удостоверени подпис и съдържание в базата данни на Информационната система, предвидена в чл. 28б от Закона за нотариусите и нотариалната дейност, и за съответствие с данните за гражданска регистрация на лицата в Национална база данни „Население“.

Указанията ще се оповестяват по персоналната партида на залогодателя, а когато за съответния залогодател не е открита партида - на централната страница за вход в Централния регистър на особените залози. В случаите, когато заявителят е посочил електронна поща, указанията се изпращат и на нея. Заявителят може да изпълни дадените указания и да представи съответните документи в срок до 3 работни дни от даване на указанията чрез заявлението за изпълнение на указания. Тази уредба цели да се спести заплащането на повторна такса от заявителя, тъй като съгласно действащата нормативна уредба при липсващ документ, длъжностното лице по вписванията следва да постановява отказ. Практиката при подаване на заявления на хартиен носител към

настоящия момент показва, че заявителите се подпомагат с устни указания от служителите при приемане на документите им. Затова се предлага такава възможност да има и след електронизацията на ЦРОЗ чрез даване на указания от длъжностните лица по вписванията аналогично на търговския регистър. Даването на указания ще бъде в полза на заявителите и няма да наруши срока за произнасяне по заявленията, тъй като съгласно чл.28а, ал. 4 ЗОЗ вписването, заличаването и обявяването се считат за извършени в деня на подаване на заявлението.

Допълнителното заявление ще се подава в случаите, когато мястото за попълване на заявителите в заявление на хартиен носител не достига, както и в случаите, когато в дадено поле мястото за заявяване на подлежащо на вписване обстоятелство е недостатъчно.

С новия Закон за покритите облигации се отмени Закона за ипотечните облигации и в тази връзка се налага редакция на съответните разпоредби, уреждащи приложимите документи при вписване на особен залог.

С предлаганите промени в преходните и заключителните разпоредби се регламентира прехвърлянето на данни и електронни образи на документи от Информационна система „РОЗА“ в информационната система на ЦРОЗ, издаването на справки и удостоверения, както и интеграция между информационната система на Централния регистър на особените залози, водена от Агенция по вписванията и информационната система „Събиране“, водена от НАП, по отношение на наложените от НАП запори.

Новата уредба ще обезпечи нормативно прехвърлянето на цялата налична информация в пълен обем от ИС „РОЗА“.

По отношение невъведените в ИС „РОЗА“ запори, наложени от НАП, се предвижда автоматизираното им въвеждане посредством интеграция между информационната система на Централния регистър на особените залози, водена от Агенция по вписванията, и информационната система „Събиране“, водена от НАП.

Урежда се и възможността потребителите на ЦРОЗ да извършват справки и да се снабдяват с удостоверения относно вписани обстоятелства и обявени актове по Закона за особените залози въз основа на предоставени данни както от информационната система на Централния регистър на особените залози, воден от Агенцията по вписванията, така и от информационната система „РОЗА“.

Предвидени са и редакционни уточнения и изменения на текстове от наредбата – например декларацията за истинност на заявените обстоятелства следва да се изведе извън съдържанието на заявлението, тъй като адвокатът не попада в кръга на лицата, които могат да декларира истинността на заявените обстоятелства.

Предложените промени ще улеснят потребителите при подаване на заявления, ще се преодолеят неясноти и празноти, свързани с приложението на конкретни разпоредби, ще се уеднакви терминологията и ще се постигне единство и непротиворечивост на уредбата.

2. Целите, които се поставят с предлагания акт:

С проекта на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № Н-3 от 2020 г. за воденето, съхраняването и достъпа до Централния регистър на особените залози се цели:

- подзаконовият нормативен акт да се приведе в съответствие с режима за защита на информацията, представляваща лични данни по смисъла Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОВ, L 119/1 от 4 май 2016 г.), чрез въвеждане на регистриран достъп до делата на залогодателите и съдържащите се в същите електронни образи на документи (Общият регламент относно защитата на данните е задължителен в своята цялост и се прилага пряко от 25.05.2018 г. във всички държави членки);

- да се уреди възможност за даване на указания на заявителите в производства по вписване, заличаване или обявяване в ЦРОЗ, което ще спести заплащането на повторна такса от заявителя;

- да се улеснят потребителите, като се внесе яснота относно подаваните заявления, документите към тях и допълнителните проверки, които следва да се извършват от длъжностните лица по вписванията;

- подзаконовият нормативен акт да се приведе в съответствие с влезлите в сила през 2022 г. разпоредби на Закон за покритите облигации, с който се отмени Закона за ипотечните облигации;

- да се улесни обработката на подлежащите на вписване обстоятелства относно запори, налагани от НАП, чрез автоматизираното им въвеждане посредством интеграция между информационната система на ЦРОЗ, водена от Агенция по вписванията и информационната система „Събиране“, водена от НАП;

- да се постигне единство и непротиворечивост на уредбата.

3. Очаквани резултати от прилагането:

В резултат на приемане на измененията и допълненията на наредбата ще се постигне модернизиране и усъвършенстване на информационната система в посока пълното ѝ електронизиране с цел предоставяне на електронни административни услуги, в това число електронно заявяване на вписванията и осигуряване на електронен достъп до информацията в регистъра.

Ще се промени режима за защита на информацията, представляваща лични данни по смисъла на Общия регламент относно защитата на данните, чрез въвеждане на регистриран достъп до делата на залогодателите и съдържащите се в същите електронни образи на документи. Агенцията по вписванията ще осигурява регистриран достъп до делото на залогодателя. По този начин се осигурява техническа защита на оповестените в регистъра лични данни чрез проследяване на потребителите на информация от ЦРОЗ в случаите на констатирана злоупотреба с тези данни.

Наредбата ще определя образците на заявления, съдържанието и формата им, което ще улесни потребителите на ЦРОЗ.

Ще има възможност за отстраняване на допуснати от заявителя нередовности при подаване на съответното заявление. Заявителят ще може да изпълни дадените от

длъжностно лице по вписванията указания и да представи съответните документи чрез заявление за изпълнение на указания.

Ще се спестява заплащането на повторна такса от заявителя.

Също така ще се преодолеят неясноти и празноти, свързани с приложението на конкретни разпоредби, ще се постигне уеднаквяване на терминологията, яснота и улеснение за потребителите, единство и непротиворечивост на уредбата.

4. Финансови и други средства, необходими за прилагането на уредбата.

Проектът на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № Н-3 от 2020 г. за воденето, съхраняването и достъпа до Централния регистър на особените залози не води до въздействие върху държавния бюджет.

5. Анализ за съответствие с правото на Европейския съюз.

С проекта на наредба не се транспонират изисквания на европейското законодателство, поради което не се налага изготвяне на справка за съответствие с европейското право.

Проектът не съдържа разпоредби, свързани с въвеждане на регулаторни режими.

С оглед на гореизложеното Ви предлагам да бъде издадена Наредба за изменение и допълнение на Наредба № Н-3 от 2020 г. за воденето, съхраняването и достъпа до Централния регистър на особените залози.

На основание чл. 26, ал. 3 и 4 от Закона за нормативните актове предлагам проектът на наредба да бъде публикуван на интернет страницата на Министерството на правосъдието и на Портала за обществени консултации, като на заинтересованите страни се предостави 14-дневен срок за предложения и становища.

Мотивите за това са следните:

Със Закона за прилагане на разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2021 г., Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2021 г. и Закона за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2021 г. (ДВ, бр. 8 от 2022 г.), с който е изменен и допълнен Закона за изменение и допълнение на Закона за особените залози (ДВ, бр. 105 от 2016 г.), е предвидено ЦРОЗ към министъра на правосъдието да премине към Агенцията по вписванията от 1 януари 2023 г. От 1 април 2023 г. се очаква да бъде завършена в цялост и да се въведе в експлоатация новата информационна система на особените залози, без която реформата в областта на особените залози не може да бъде реализирана на практика. Всяко едно забавяне на тази реформа би рефлектирало неблагоприятно на правата и законните интереси на физическите и юридическите лица – потребители на услугите, предоставяни от ЦРОЗ. Това налага провеждането на обществените консултации в съкратения 14-дневен срок в хипотезата на чл. 26, ал. 4 от Закона за нормативните актове.

В съответствие с чл. 7з, ал. 1 от Закона за електронното управление проектът на наредбата и настоящия доклад следва да бъде изпратен за предварително съгласуване с министъра на електронното управление.

Приложения:

1. Проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № Н-3 от 2020 г. за воденето, съхраняването и достъпа до Централния регистър на особените залози;
2. Проект на писмо до министъра на електронното управление.

С УВАЖЕНИЕ:

**ЗАМЕСТНИК-МИНИСТЪР
НА ПРАВОСЪДИЕТО
ЮЛИЯ КОВАЧЕВА**